

Szanowna Pani
Barbara Nowacka
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. Jana Chrystiana Szucha 25
00-918 Warszawa

PETYCJA

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) składam petycję dotyczącą **rozpatrzenia zmian w zakresie jawności pytań egzaminacyjnych dotyczących egzaminu zawodowego w części teoretycznej.**

Według danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, co roku w obu sesjach egzaminacyjnych, do egzaminów zawodowych i egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie przystępuje około 300 tysięcy uczniów, absolwentów oraz eksternów. Dla osób, które kształcą się w zawodzie wg podstawy programowej obowiązującej od 1 września 2019 r., egzamin przeprowadzany jest w formule 2019, przewidującej realizację egzaminów teoretycznych w postaci elektronicznej. 30 sierpnia 2023 została wydana Ustawa z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 2005), w której to prócz dużej ilości procedowanych zmian, znajduje się również art. 44zzzd pkt. 3b Ustawy o systemie oświaty, który stanowi, że zadania egzaminacyjne w bazie zadań egzaminacyjnych i algorytm, o którym mowa w ust. 3a, nie są podawane do publicznej wiadomości.

Wprowadzony przepis powoduje sytuację, w której dostęp do pytań staje się nierówny – istnieje bowiem możliwość zapisania pytań w postaci papierowej lub eksportu pliku, dzięki czemu wyłącznie wybrani zdający mają dostęp do pytań, co powoduje, że istnieje możliwość, bez odpowiedzialności karnej, dalsze dystrybuowanie treści pytań – co ma już miejsce w przypadkach niektórych egzaminów zawodowych. Obowiązująca regulacja więc nie spełnia swojego celu, a jedynie generuje nierówność.

Zmiana podstawy programowej w ramach formuły 2019 powoduje, że nie istnieje obecnie żadne źródło przedstawiające pytania zgodne z obowiązującą podstawą programową, a jedynie treść egzaminów, która nie jest w stu procentach merytorycznie zgodna z treścią PP.

Należy również wskazać, że pytania w części pisemnej mogą posiadać błędy merytoryczne, a wyłączenie ich jawności powoduje, że nie istnieje możliwość kontroli społecznej i weryfikacji nie tylko przez zdających, ale również przez nauczycieli, czy takie pytanie jest skonstruowane poprawnie, która była możliwa do 2019 roku, kiedy to pytania z egzaminów pisemnych były publikowane zgodnie z zasadami dostępu do informacji publicznej w postaci plików elektronicznych z treścią arkuszy. Obecnie, CKE odmawia

udzielenia dostępu do pytań, które zostały już wykorzystane w sesji egzaminacyjnej, przez co wielu zdających nie może zweryfikować, czy pytanie, które dotyczyło ich egzaminu było skonstruowane poprawnie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 7 czerwca 2016 r. (K 8/15) w sprawie wprowadzenia niejawności pytań egzaminacyjnych Lekarskiego Egzaminu Końcowego w ramach ustawy o lekarzach, orzekł, że brak dostępu do pytań egzaminacyjnych po jej zakończeniu jest niezgodny z art. 61 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

W uzasadnieniu tego wyroku można przeczytać: "(...) w ocenie Trybunału, publiczny dostęp do testów z egzaminów, które już się odbyły, nie narusza wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych" oraz, że "(...) całkowite wyłączenie dostępu (w trybie u.d.i.p.) do testów wykorzystanych już na LEK, LDEK, (...) nie uzasadnia żadna z przesłanek wymienionych w art. 61 ust. 3 Konstytucji, pozwalających na ograniczenie prawa do informacji publicznej", a także, że „w ocenie Trybunału, publiczny dostęp do testów z egzaminów, które się już odbyły, nie narusza wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych, nie zagraża też porządkowi publicznemu, bezpieczeństwu lub ważnemu interesowi gospodarczemu państwa”. Na podstawie przytoczonego wyroku oraz analizy treści artykułu 44zzzd pkt. 3b, istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że przedmiotowy przepis może być niezgodny z Konstytucją RP i powinien zostać usunięty.

Taki sam pogląd prezentuje Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 21 maja 2020 r. (I OSK 2466/19), który stosując zasadę rozproszonej konstytucyjności, pominął niezgodne z Konstytucją zapisy ustawy, zobowiązując do upublicznienia pytań egzaminacyjnych z egzaminów lekarskich, podnosząc w uzasadnieniu swojego wyroku, że „w interesie społeczeństwa jest możliwość kontrolowania jakości pytań i w konsekwencji dopuszczania do zawodu lekarza osób właściwie do tego przygotowanych”, co niechybnie można przenieść na grunt osób w ramach kształcenia zawodowego, które nierzadko podejmują pracę po zakończeniu edukacji.

W wymienionej wyżej sprawie, dotyczącej niejawności pytań egzaminu LEK, przed wyrokiem NSA, zostały przyjęte regulacje ujawniające pytania po pięciu latach od dnia egzaminu. W przypadków egzaminów zawodowych nie istnieją żadne regulacje dotyczące jawności pytań i można przyjąć, że w obecnym stanie prawnym nie zostaną w pełni upublicznione nigdy, co ogranicza w znaczącym stopniu zdającym możliwość nauki poprzez analizę pytań - która jest często jedyną możliwością do nauki, szczególnie w zawodach, które nie posiadają żadnego opracowanego podręcznika.

Wnoszę więc o zmianę treści artykułu 44zzzd pkt. 3b Ustawy o systemie oświaty w taki sposób, że zadania egzaminacyjne w bazie zadań egzaminacyjnych, **z egzaminów, które już się odbyły, będą podawane do publicznej wiadomości lub w trybie udostępnienia dostępu do informacji publicznej po zakończeniu egzaminów**, tak, jak miało to miejsce w ramach egzaminów formuły 2017.

Zadania testowe używane w trakcie egzaminów zawodowych są dokumentem urzędowym, jako, że są wykorzystywane do realizacji zadań publicznych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Powinny więc być dostępne w ramach dostępu do informacji publicznych. Udostępnienie pytań po odbytych już egzaminie, nie będzie miało wpływu na jego rzetelność i funkcję weryfikacyjną, z racji, że tytuł zawodowy można otrzymać wyłącznie po zdaniu zarówno egzaminu teoretycznego, jak i praktycznego oraz, że w poprzednich latach normalną praktyką było udostępnianie przez Centralną Komisję Egzaminacyjną treści arkuszy egzaminów teoretycznych, co wpływało pozytywnie na jakość kształcenia.

Wprowadzona w 2023 roku ustawa godzi w jakość kształcenia setek tysięcy zdających każdego roku i pogłębia nierówności w dostępie do pytań egzaminacyjnych. Głęboko wierzę, że istnieje możliwość zmiany tego przepisu w sposób pozwalający na poprawę jakości edukacji zawodowej.

Z wyrazami szacunku

